

Bryssel 24.5.2023
COM(2023) 626 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Suomen vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Suomen vuoden 2023 vakaushjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

{SWD(2023) 626 final}

NEUVOSTON SUOSITUS

Suomen vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Suomen vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241², jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Elpymis- ja palautumistukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023³. Tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan eurooppalaisen

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

³ COM(2022) 780 final.

ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyysjärjestelmän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan varoituskäynnin koskevan kertomuksen vuodelle 2023, jossa se katsoi, että Suomi ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Suomen vuoden 2023 alustavasta talousarviosuunnitelmasta. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaan neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 16 päivänä toukokuuta 2023 ja ehdotuksen 13 päivänä maaliskuuta 2023.

- (3) EU:n talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopolittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun EU pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, EU:n talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiashokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin ja keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistava kasvu tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti EU:n kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.
- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle*⁴. Tarkoituksena on parantaa EU:n nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Suunnitelma täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien hiilineutraalien teknologioiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia EU:ssa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Suunnitelma rakentuu neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*⁵. Tiedonannon perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään politiikan painopisteitä, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan näihin painopisteisiin liittyviä toimia.
- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää politiikan painopistetavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin maakohtaisiin suosituksiin tai

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

- (6) REPowerEU-asetuksella⁶, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja EU:n energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Näillä uudistuksilla ja investoinneilla edistetään myös EU:n nettonollateollisuuden kilpailukykyyn parantamista, kuten *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa nettonollan aikakaudelle* hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuki, jota ei makseta takaisin. Tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.
- (7) Komissio antoi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon⁷, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024. Tiedonannolla pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti tiedonannossa, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023–2024 se vaati finanssipoliittikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla. Jäsenvaltioita kehoitettiin esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmissa varmistetaan, että alijäämälle asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen noudatetaan ja velkaa vähennetään uskottavasti ja jatkuvasti tai velka pidetään maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintashokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava toimenpiteensä haavoittuville kotitalouksille ja yrityksille paljon aiempaa paremmin. Komissio ehdotti, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin ja että ne laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta, kuten komission tiedonannossa linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi⁸ ehdotetaan. Se suositti, että kaikkien jäsenvaltioiden olisi edelleen säilytettävä kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistettava elpymis- ja palautumistukivälineestä käytettävissä olevien ja muiden EU:n varojen tuloksellinen käyttö, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla EU:n talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävä ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Ehdotuksilla on tarkoitus antaa jäsenvaltioille enemmän valtaa keskipitkän aikavälin suunnitelmien laatimisessa ja samalla tiukentaa sääntöjen noudattamisen valvontaa sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisissa suunnitelmissaan antamia sitoumuksia. Tavoitteena on saada lainsäädäntötyö päätökseen vuonna 2023.
- (9) Suomi toimitti 27 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 29 päivänä lokakuuta 2021 päätöksen Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁹. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Suomi on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.
- (10) Suomi toimitti 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa ja vakausohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Suomen puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Suomea koskevan vuoden 2022 maaraaportin¹⁰. Siinä arvioidaan Suomen edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Suomi on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraaportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata lainkaan tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraaportissa arvioidaan myös Suomen edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

⁹ Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 25 päivänä lokakuuta 2021, Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 12524/21; ST 12524/21 ADD 1).

¹⁰ SWD(2023) 626 final.

- (12) Eurostatin vahvistamien tietojen¹¹ perusteella Suomen julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 0,9 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 72,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2022 loppuun mennessä 73,0 prosenttiin. Komissio antoi 24 päivänä toukokuuta 2023 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen¹². Kertomuksessa käsiteltiin Suomen julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2022 sen julkinen velka suhteessa BKT:hen ylitti perussopimuksessa asetetun 60 prosentin viitearvon eikä se noudattanut velan supistamista koskevaa vertailuarvoa. Kertomuksessa todettiin, että velkakriteeriä ei ole noudatettu. Maaliskuun 8 päivänä 2022 antamansa tiedonannon¹³ mukaisesti komissio ei ehdottanut uusien liiallisen alijäämän menettelyjen aloittamista keväällä 2023. Sen sijaan komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Suomen olisi otettava tämä huomioon toteuttaessaan vuoden 2023 talousarviotaan ja laatiessaan alustavaa talousarviosuunnitelmaa vuodeksi 2024.
- (13) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisia verokertymää vähentäviä toimenpiteitä olivat muun muassa työmatkakuluvähennyksen tilapäinen korotus ja lämmitysjärjestelmien peruskorjauksia koskeva kotitalousvähennyksen korotus. Menoja lisääviin toimenpiteisiin kuului sosiaalietuuksien indeksikorotus ja ylimääräisen lapsilisän maksaminen. Näillä toimenpiteillä pyrittiin parantamaan pienituloisten kotitalouksien ostovoimaa ja kattamaan inflaatiosta aiheutuvia kustannuksia. Komissio arvioi, että näistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet myös Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun kustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Samaan aikaan covid-19-pandemiaan liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 2,0 prosenttia.
- (14) Neuvosto suositti¹⁴ 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Suomi varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.
- (15) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys¹⁵ oli vuonna 2022 neuvoston suosituksen mukaisesti pitkälti neutraali eli -0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Neuvoston suosituksen mukaisesti Suomi jatkoi elpymisen tukemista elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Vuonna 2022 elpymis- ja

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

¹² COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

¹³ COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

¹⁴ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Suomen vuoden 2021 vakausohjelmasta, EUVL C 304, 29.7.2021, s. 126.

¹⁵ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,2 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen neutraali vaikutus, joka oli 0,0 prosenttiyksikköä¹⁶. Näin ollen Suomi on neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen pitkälti neutraali, 0,1 prosenttiyksikön vaikutus. Näin ollen Suomi on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa.

- (16) Vakausohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on vuosina 2023 ja 2024 realistinen. Hallitus ennustaa reaalisin BKT:n supistuvan hieman, 0,2 prosenttia, vuonna 2023 ja kasvavan 1,3 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa puolestaan reaalisin BKT:n ennustetaan kasvavan siten, että kasvu on 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja 1,4 prosenttia vuonna 2024. Molempien ennusteiden mukaan nettovienti on tärkein kasvua vauhdittava tekijä vuonna 2023, kun taas vuonna 2024 talouden suorituskyvyn odotetaan paranevan laajemmin, kun myös kotimainen kysyntä elpyy.
- (17) Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä kasvaa 2,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä kasvu johtuu pääasiassa sosiaalietuksien indeksoinnista, valtion rahoituksesta paikallisviranomaisille, suuremmista korkomenoista sekä puolustusmenojen ja T&K-investointien kasvusta. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka on vuoden 2022 lopussa 73,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvaa vuoden 2023 loppuun mennessä 74,4 prosenttiin. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä vuonna 2023 on 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä vastaa vakausohjelmassa ennakoitua alijäämää. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 73,9 prosenttia. Ero johtuu siitä, että komission kevään 2023 talousennusteessa deflaattori on oletettu hieman suuremmaksi.
- (18) Finanssipoliittisten toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 (muun muassa työmatkakuluvähennyksen tilapäinen korotus ja lämmitysjärjestelmien peruskorjauksia koskeva kotitalousvähennyksen korotus), ja uusista toimenpiteistä, kuten sähkölaskuja alentava väliaikainen hyvitys ja sähkövähennys verotuksessa sekä sähkön alv-kannan väliaikainen alentaminen. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan osittain verottamalla energiantoimittajien satunnaisia voittoja sähköalan väliaikaisella voittoverolla. Kun nämä tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁷. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille tai yrityksille kohdennetuilta eikä niillä täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja

¹⁶ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla oli elvyttävä vaikutus, joka oli 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

¹⁷ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa vuoden 2023 suosituksen noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,0 % suhteessa BKT:hen). Kustannusten, joita Ukrainasta paenneiden tilapäinen suojelu aiheuttaa julkiselle taloudelle, ennustetaan kasvavan 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2022 verrattuna.

- (19) Neuvosto suositti¹⁸ 12 päivänä heinäkuuta 2022 Suomelle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen¹⁹ kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Suomen olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Suomelle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n varojen avulla.
- (20) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan elvyttävä (−1,0 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli pitkälti neutraali (−0,1 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka on 0,6 prosenttiyksikköä. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen tukitoimenpiteiden jokseenkin vakaina pysyvät kustannukset. Siihen sisältyvät myös kasvaneet kustannukset tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta paenneille (0,2 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus on näin ollen ainoastaan osittain seurausta kohdennetusta tuesta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) elvyttävä kasvu johtuu myös sosiaalietuuksien indeksoinnista, valtion rahoituksesta paikallisviranomaisille sekä puolustusmenojen ja T&K-investointien kasvusta. Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu ei ole neuvoston suosituksen mukainen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot ovat 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla on finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,4 prosenttiyksikköä²⁰. Suomi aikoo rahoittaa lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä, ja sen ennakoitaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Suomi aikoo rahoittaa julkisia investointeja vihreään ja

¹⁸ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Suomen vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Suomen vuoden 2020 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto, EUVL C 334, 1.9.2020, s. 213.

¹⁹ Suomen keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu (kymmenen vuoden keskiarvo), jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 5,6 prosenttia.

²⁰ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoitaan olevan neutraali vaikutus, joka on 0,0 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen. Esimerkkeinä voidaan mainita tuet öljykattiloiden korvaamiseen sekä sähköajoneuvojen latauspisteisiin, sähköverkkoinvestoinnit, Digirata-hanke, jonka tavoitteena on uudistaa junien kulunvalvontaa, työperusteista maahanmuuttoa helpottava Virtual Finland -portaali ja reaaliaikataloushanke, jolla pyritään digitalisoimaan yritysten taloushallintoa. Näitä investointeja rahoitetaan osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

- (21) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä pysyy vakausohjelman mukaan 2,6 prosentissa suhteessa BKT:hen. Verotulojen kasvun odotetaan hidastuvan, kun taas korkomenojen odotetaan kasvavan. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka kasvaa vuoden 2024 loppuun mennessä 76,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 2,6 prosenttia vuonna 2024. Tämä vastaa vakausohjelmassa ennakoitua alijäämää. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 76,2 prosenttia.
- (22) Vakausohjelman mukaan kaikista energiaturvatoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Komission tämänhetkinen oletus on, että kaikista energiaturvatoimenpiteistä luovutaan vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.
- (23) Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1466/97 kehoitetaan parantamaan rakenteellista rahoitusasemaa vuosittain keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseksi käyttäen viitearvona 0,5:tä prosenttia suhteessa BKT:hen²¹. Julkisen talouden kestävyysliittymät näkökohdat huomioon ottaen²² rakenteellista rahoitusasemaa olisi asianmukaista parantaa vähintään 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Jotta tällainen parannus voidaan varmistaa, kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen kasvu ei saisi vuonna 2024 olla enempää kuin 2,2 prosenttia, kuten nyt suositellaan. Samaan aikaan olisi energiamarkkinoiden kehityksestä riippuen asteittain luovuttava jäljellä olevista energiaturvatoimenpiteistä (komission tämänhetkisen arvion mukaan 0,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023) alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä, ja saatavat säästöt olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten juoksevien perusmenojen kasvu vuonna 2023 ei komission kevään 2023 talousennusteen mukaan ole neuvoston suosituksen mukainen. Jos ennuste toteutuu, nettomääräisten perusmenojen kasvua olisi asianmukaista hidastaa vuonna 2024.
- (24) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 2,8 prosenttia vuonna 2024. Tämä ylittää suositellun kasvuvauhdin.
- (25) Vakausohjelman mukaan julkiset investoinnit pysyvät 4,5 prosentissa suhteessa BKT:hen vuosina 2023 ja 2024. Tässä luvussa ovat mukana kansallisesti rahoitetut

²¹ Ks. neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artikla, jossa edellytetään myös yli 0,5 prosentin sopeutusta suhteessa BKT:hen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu huomattavampia riskejä.

²² Komissio on arvioinut, että Suomen rakenteellisen perusjäämän vuotuisen kasvun olisi oltava keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, jotta velka vähentyisi uskottavasti tai voitaisiin varmistaa, että julkinen velka pidetään maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Arvio perustuu komission syksyn 2022 talousennusteeseen. Arvion lähtökohtana on ennakoitu julkisen talouden alijäämä ja velka vuonna 2024 olettaen, että energiaturvatoimenpiteistä luovutaan vuonna 2024.

investoinnit ja investoinnit, joita EU rahoittaa elpymis- ja palautumistukivälineen kautta. Vakausohjelmassa mainitaan uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyttä sekä kestävä ja osallistavaa kasvua. Näihin kuuluu sosiaali- ja terveystalouden uudistus, joka on myös osa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, vaikkakin arviot säästöistä, joita uudistuksen myötä tulevaisuudessa saadaan, ovat edelleen epävarmoja.

- (26) Vakausohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2027 saakka. Ohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä kasvaa 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja supistuu sen jälkeen vuonna 2026 hieman, 2,9 prosenttiin. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan näin ollen olevan alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka kasvaa siten, että se on vuoden 2024 lopussa 76,9 prosenttia ja vuoden 2026 lopussa 80,7 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (27) Suomessa on vaikuttava ja osallistava hyvinvointijärjestelmä, jossa sosiaaliturvan taso on korkea. Järjestelmä on kuitenkin monimutkainen ja sisältää joitakin kannustinloukkuja. Vuonna 2020 asetettiin parlamentaarinen komitea, jonka tehtäväksi annettiin sosiaaliturvajärjestelmän uudistuksen valmistelu vuoteen 2027 mennessä. Maaliskuussa 2022 komitea julkaisi ongelmankartoitustyönsä tulokset, ja tammikuussa 2023 se esitteli välimietintönsä, joka sisältää 31 selvitys-, lainvalmistelu- ja kehittämishanketta tuleville hallituksille käynnistettäväksi. Seuraavia toimia olisivat lainsäädäntötyön aloittaminen järjestelmän virtaviivaistamiseksi ja työnteon kannustimien lisäämiseksi niin, että sosiaaliturva säilyy ja työllisyysaste nousee. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistamistyön jatkaminen on tärkeää julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden tukemiseksi.
- (28) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on käynnissä. Komission ja Suomen välisiä operatiivisia järjestelyjä ei kuitenkaan ole allekirjoitettu. Tämä on tehtävä, jotta ensimmäinen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan perustuva maksupyyntö voidaan toimittaa ja jotta Suomi voi päästä maksupyyntöissä sovittuun aikatauluun. Suomi toimitti tammikuussa 2023 suunnitelmaansa muutoksen, jonka neuvosto hyväksyi 14 päivänä maaliskuuta 2023. Muutos liittyi elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenvaltioiden käytettävissä olevan enimmäisrahoitusosuuden päivittämiseen, ja sillä vähennettiin rahoitusta suhteellisesti suunnitelman neljässä pilarissa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan on suunnitteilla toinen muutos vuonna 2023 REPowerEU-rahoituksen huomioon ottamiseksi. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Suomen strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän osalta. Paikallis- ja alueviranomaisien, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.
- (29) Komissio hyväksyi Suomen koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen,

taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Suomen alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.

- (30) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla, Suomella on useita lisähaasteita, jotka liittyvät osaamisvajaisiin, koulutuspolitiikkaan, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.
- (31) Vaikka Suomen työmarkkinatilanne oli vuonna 2022 hyvä, avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut nopeasti, mikä kertoo osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta ja työvoimapulasta eri aloilla, erityisesti palveluissa, rakentamisessa, tieto- ja viestintätekniikassa, koulutuksessa ja sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Ammattitaitoisen työvoiman tarjonta on rajallista, koska työmarkkinoilla on suhteellisen pieni määrä kysytyimpien opintoalojen korkea-asteen tutkinnon suorittaneita ja työperusteinen maahanmuutto on suhteellisen vähäistä. Myös korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden 25–34-vuotiaiden osuus on pienempi kuin EU:ssa keskimäärin. Työvoimapula ja osaamisvaje ovat haaste Suomen kilpailukyvyn ja pitkän aikavälin kasvun kannalta, ja niitä pahentavat entisestään väestön ikääntyminen, suhteellisen vähäinen työvoiman alueellinen liikkuvuus ja uusien taitojen kasvava kysyntä vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä.
- (32) Suomen uudessa ilmastolaissa, joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2022, kirjataan lainsäädäntöön Suomen tavoite tulla ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi vuoteen 2035 mennessä sekä asetetaan ilmastotavoitteet, jotka olisi saavutettava vuosiin 2030, 2040 ja 2050 mennessä. Suomen talous on kuitenkin edelleen yksi EU:n energiaintensiivisimmistä. Energia, teollisuus, liikenne ja rakennukset ovat tärkeimmät sektorit, joiden on osaltaan vähennettävä kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi. Uusiutuvien energialähteiden osuus Suomen energiapaletista oli vuonna 2021 merkittävä, 43 prosenttia. Seuraavina tulivat öljy 24 prosentin, ydinvoima 17 prosentin ja hiili 9 prosentin osuudella. Venäjä on edelleen tärkeä ydinpolttoaineen lähde. Maakaasun kulutus on vähentynyt Suomessa 56 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää 15 prosentin vähennystavoitteen. Suomi voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtääviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka²³.
- (33) Pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden saavuttamiseen liittyviin haasteisiin kuuluvat huomattava yksityisten ja julkisten investointien vaje tärkeimmillä päästösektoreilla sekä uusiutuviin energialähteisiin tehtävien investointien käyttöönoton viivästyminen ympäristölupahakemusten käsittelyruuhkan vuoksi. Lupamenettelyjä olisi edelleen virtaviivaistettava, jotta vireillä olevien energiahankkeiden summaa voidaan purkaa ja ensisijaisia lisäinvestointeja helpottaa.
- (34) Korkeat energian hinnat ja kunnianhimoiset ilmastotavoitteet edellyttävät, että vähähiilistämiseen tehtäviä investointeja nopeutetaan ja lisätään. Vaikka sähköajoneuvojen myynti on lisääntynyt odotettua nopeammin, pitkien etäisyyksien ja harvaan asuttujen alueiden vuoksi on epätodennäköistä, että investoinnit, joita sähköajoneuvojen käyttöönoton lisääntyminen ja erityisesti raskaiden hyötyajoneuvojen sähköistäminen edellyttää, toteutuisivat markkinaehdoin. Noin 40 prosenttia rautatieverkosta on vielä sähköistämättä.

23

Neuvoston asetus (EU) 2022/1369 ja neuvoston asetus (EU) 2023/706.

- (35) Huoltovarmuuden parantamiseksi sähkönsiirtoa Suomen sisällä voitaisiin kehittää. Uusiutuvaa energiaa tuotetaan yhä enenevässä määrin muualla kuin kulutuskeskuksissa. Suomi on toiminut määrätietoisesti vähentääkseen riippuvuuttaan Venäjältä tuotavasta öljystä, hiilestä ja kaasusta, mutta toinen Suomen kahdesta ydinvoimalaitoksesta on edelleen täysin riippuvainen venäläisestä polttoaineesta. Suomen ja sen naapurimaiden energiaverkkojen välillä tarvitaan vahvoja yhteyksiä, jotta voidaan varmistaa hyvin toimivat sähkömarkkinat koko alueella ja kasvattaa uusiutuvien energialähteiden ennakoitua osuutta energiantuotannossa.
- (36) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollateknologioiden käyttöönnotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Vuonna 2022 Suomessa raportoitiin työvoimapulasta 37 ammatissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämää erityisosaamista tai -asiantuntemusta. Näitä olivat muun muassa eristäjät, rakennusinsinöörit ja putkiasentajat. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleenkoulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleenkohdentamisen edistämisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä eniten vaikuttaa.
- (37) Neuvosto on tutkinut vuoden 2022 vakausohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto²⁴ ilmenee jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (38) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto on suosittanut, että euroalueen jäsenvaltiot ryhtyvät – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimiin, joiden avulla ne i) säilyttävät velkakestävyyden ja pidättäytyvät laaja-alaisesta kokonaiskysynnän tukemisesta vuonna 2023, kohdentavat korkeiden energian hintojen vaikutuksen lieventämiseksi toteutettavat finanssipoliittiset toimenpiteet paremmin ja selvittävät asianmukaisia tapoja lopettaa tuki energian hintapaineiden vähentyessä, ii) pitävät julkisten investointien määrän suurena ja edistävät yksityisiä investointeja, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää, iii) tukevat palkkakehitystä, joka lieventää ostovoiman heikkenemistä, rajoittaen samalla kerrannaisvaikutuksia inflaatioon, parantavat edelleen aktiivista työvoimapolitiikkaa ja korjaavat osaamisvajeita, iv) parantavat liiketoimintaympäristöä ja varmistavat, että yrityksille annettava energiatuki on kustannustehokasta, väliaikaista ja suunnattu elinkelpoisille yrityksille ja että sillä ylläpidetään kannustimia vihreään siirtymään ja v) säilyttävät makrotalouden vakauden ja seuraavat riskejä samalla kun jatketaan työtä pankkiunionin viimeistelemiseksi. Suomen osalta suosituksilla 1, 2, 3 ja 4 myötävaikutetaan ensimmäisen, toisen ja kolmannen euroalueelle annetun suosituksen täytäntöönpanoon,

SUOSITTAA, että Suomi toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat energiatukitoimenpiteet vuoden 2023 loppuun mennessä ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen; jos energian hintojen uusi kallistuminen edellyttää tukitoimenpiteitä, varmistaa, että toimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten

²⁴ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

varmistaa finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomäärien perusmenojen nimelliskasvun vuonna 2024 enintään 2,2 prosenttiin;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

vuoden 2024 jälkeen noudattaa edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtäävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestäväan kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

vie eteenpäin sosiaaliturvajärjestelmän uudistusta, jolla pyritään lisäämään sosiaalietuusjärjestelmän tehokkuutta, mikä parantaisi työnteon kannustimia ja myös tukisi julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä;

2. jatkaa tarkistetun elpymis- ja palautumissuunnitelmansa vakaata täytäntöönpanoa ja viimeistelee REPowerEU-luvun ripeästi, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;
3. puuttuu työvoimapulaan ja osaamisvajaseen työvoiman uudelleen- ja täydennyskoulutuksella ja laajentamalla korkea-asteen koulutuksen tarjontaa erityisesti opintoaloilla, joille työmarkkinoilla on eniten kysyntää;
4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, muun muassa edelleen vauhdittamalla lupamenettelyjä, ja lisää julkisia ja yksityisiä investointeja teollisuuden ja liikenteen vähähiilistämiseen, mukaan lukien sähköistäminen; kehittää energiainfrastruktuuria toimitusvarmuuden lisäämiseksi vahvistamalla sähkönsiirtoa; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*